

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvim Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

De clausulis mandatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

faciat pro me: & loquitur de eo totus fere-
ti. *ff. mand. c. illo. tit.*

*Fictum
mandati.*

51 Fictum mandatum est, vt quando fi-
deiubeo pro aliquo praesente, & presen-
te, is enim mandare videtur. *l. si remmer an-
di. §. si passus. & l. qui patitur. §. l. qui fide. ff. il-
lo. tit.* & potest agi mandati, ac si verè man-
datum esset: *vt ibi*: quia lex fingit praesen-
tem mandare, contra quam fictionem nō
recipitur probatio in contrarium. *gl. m. l. §.
ff. quod met. caus.*

52 Figuratum mandatum vocant Doct.
licet vocetur proprie ratihabitio, dum ha-
beo rata gesta nomine meo, de quo loqui-
tur regula Ratihabitioem retrahit, &
mandato comparari, dubium non est, il-
lam ratihabitioem de *reg. iur. lib. 6. Alberic.
in dictionario in verb. mandatum.* sed illa rati-
habitio potest dici mandatum fictum.

*Omne re-
scriptum
potest mā-
datum vo-
cari.*

53 Ideo ego puto omne rescriptum pos-
se dici mandatum in genere: quia in eo a-
liquid mandatur dari forte, vel fieri: & hoc
probat *tex. in c. cum dilecta. de rescr. vbi quod
in principio vocauit literas, postea dicit
formam mandati Apostolici transponen-
tes: & idem habetur in c. cum contingat de re-
scrip. §. c. i. de offic. deleg. ibi. & sic mandatum
nostrum eludatur. Fel. & doct. declarant dif-
ferentiam inter mandatum & praecipuum
in c. eam te, de rescr. vbi videri potest.*

De mandatis Apostolicis.

*De man-
datis Apo-
stolicis.*

VERUM vt facilius intelligatur, de quo
mandato iura loquantur, solet dici
mandatum Apostolicum, vel man-
datum de prouidendo vbi Papa mandat
alicui de beneficio prouideri. *cap. manda-
tum, cum a vobis seq. de rescrip. c. si cap. de con-
cess. praeb. lib. 6.*

2 Aduertere tamen debemus, quod in-
terdum episcopi fraudem adhibent man-
datariis, procurando, vt quis resignet ca-
pellaniam modici valoris, vt mandatum
illorum extinguatur. ideo tu mandatariè
debes procurare, quod aliquis statim eam
impetret in curia Romana, & post suam
impetrationem illam acceptare poteris,
cum protestatione de habendo recursum

*Cautela
pro man-
datariis.*

ad aliud beneficium, si tibi non debeatur: *contra or-
diarios*
si postea vacet aliud beneficium; poteris
acceptare eum simili protestatione.

3 Et sic eum primum tibi non debeatur,
videlicet illa capellania iam impetrata, ob
id aliud poteris habere: & hoc modo po-
teris fraudes ordinariorum euitare, quia
prima capellania non tibi debetur, sed im-
petranti, ideo tu secundū obtinebis bene-
ficiū: & hoc ita describo: quia opusest cla-
uo clauū trudere, etiā calumniā calumniā
expellere. *gl. in c. cupientes, in verb. malignan-
tium, de electio. in 6. & Hippol. sing. 177. mali-
tius.* & cum habeas sex menses ad requi-
rendum beneficium, *in c. si clericus, de praeb.
in 6.* ob id dilatio ista est sufficiens ad im-
petrandum, vt dixi. & de his mandatis ple-
na manu hic tractarem, [ac formam man-
datorum hic conscriberem cum sua de-
claratione] nisi *in tit. de mand. Apost. in
concor. plura scripsissem, quae hic nō repetam,
sed ad illa, quae ibi dixi, tereiciam, clau-
sulas tamen mandatorum hic summam
elucidabo.*

De clausulis mandatorum.

ANnotare volui clausulas mandato-
rum substantiales, sine quibus man-
data vix valere in hoc regno possunt: *clausula
omnes in
mandatis
nempe nulla dictio in eis vacare debet, gl.
in verb. tanquam. c. solite, de maiori. §. obed. &
rari debet.
c. summus, de sent. excom. Bal. in rub. C. de con-
trahen. emptio. q. 9. & clausula posita ad vnū
effectum non debet operari alium, teste
Inol. in cle. n. col. 4. de praeb.*

2 Prima mandati clausula est salutatio,
quae solet fieri ei, cui dirigitur mandatum,
vt episcopo Paris. quod si pluribus dirigi-
tur, omnes nominari debent, vt episcopo
& capitulo Paris. alioqui grauati non cen-
sentur. *c. si. de praeb. lib. 6. de hac salutatione
scripsi in hac forma mandati in Concor-
datis: hic non repetam.*

3 Secunda est in secularibus, ibi, vitæ mo-
rum honestas, &c. si prouecta aetatis fue-
rint, sic solet scribi: si vero fuerint infan-
tes vsque ad decimum quartum annū, so-
let

*clausula
omnes in
mandatis
nempe nulla dictio in eis vacare debet, gl.
in verb. tanquam. c. solite, de maiori. §. obed. &
rari debet.
c. summus, de sent. excom. Bal. in rub. C. de con-
trahen. emptio. q. 9. & clausula posita ad vnū
effectum non debet operari alium, teste
Inol. in cle. n. col. 4. de praeb.
Salutatio
in manda-
to quid
profiti-
vitae ac-
morum
honestas
let*

let apponi, laudabilia infantilitatis iudicia, prout fide dignorum testimonis accepimus verisimiliter presumi, &c.

Religionis zelus clausula
4 Si vero regularibus concedat mandatum vel alias literas gratia, solet dicere religionis zelus, &c. vbi mens Papae intelligitur, quae illum ad istam concedendam gratiam mouit: & de hoc abundantius dicam in noua bulla prouisionis inferius.

5 Sed ista verba, vite, &c. in exordiis posita, sunt causa impulsiva ad concedendum: qua cessante, non cessant gratia: glo. sing. in l. 2. in ff. de donat. doct. in cap. cum cessante, de appell.

6 Nam licet Papa dicat se facere gratia propter seruitia sibi impensa, vel ob zelum, tamen ex quo non specificat illam rem, dicitur simplex liberalitas & non donatio ob causam: vt in simili scribit Oldra. cons. 7. Titius. & hoc expressum describit Ioan. Staphile. in tract. de licentis gratia de vi & effectu clausula, fol. 82.

Tertia clausula mandati sapientes.
7 Tertia est ibi, hinc est quod nos cupientes, &c. vbi Papa audito bono impetrantis nomine cupit ei prouideri de beneficio spectante ad collationem illius, cui mandatum dirigitur, sub forma tamen decretalium mandatum & duarum seq. & Papae voluntas est executioni danda. cap. si quando, de rescr. scripsi plenè de hac executione quando iuste recusari possit, in tract. de rescr. in 2. tom. ord. reg. art. 1. & 2.

Narratio & decisio conuenire debent.
8 Quarta clausula est, in qua primo Papa narrat, de quibus beneficiis vult eidem mandatario prouideri, videlicet de canonicatu, &c. & haec narratio conformis esse debet praeccepto, ac decisioni. ibi, ac volentes, &c. vt narratio & decisio & praecceptum conueniant: in sequendo. l. si defensor. ff. de interrog. actio. alioqui non valebit mandatum, vel saltem decisio attendetur.

Propter merita mandataris prouidetur.
9 Quinta est ibi, volentes. vbi Papa dicit se velle meritum intuitu prouideri mandatario: nam virtutum praemia tribui merentibus conuenit: & aliorum honores aliis damnatorum occasionem fieri non oportet. l. si. C. de status & mag.

Clausula
10 Sexta clausula est ibi, ipsa quibus-

uis excommunicationis, suspensionis, & reque ab interdicti. &c. vbi Papa tanto mouetur soluen-

affectu in impetrantem, vt omnino ei reseruet. prouideri velit, etiam si esset excommunicatus, & absoluit eum ab excommunicatione, suspensione, & ab aliis censuris, tam à iure quam ab nomine latis. alias rescriptum impetratum ab excommunicato non valeret. c. 1. de rescr. lib. 6. ampliationes & limitationes illius regulae scripsi in interpret. c. postulas. de cler. excom. ministrante, vbi etiam dixi collationem excommunicato factam non valere, & in rub. de excom. non vidend. in concor.

11 A iure profert excommunicatio: vt si quispiam verberet clericum, est excommunicatus. à ca. si quis suadente diabolo. 17. q. 4. vbi plenè ampliaui, & limitaui: & in aliis casibus à iure expressis inferitur excommunicatio.

12 Ab homine quando quis excommunicatur ab officiali, vel ab alio iudice ecclesiastico ob contumaciam, vel alias. c. 1. de iudi. & in iur. de sen. exc. per totum. istam clausulam abundè declarauimus & limitaui in forma mand. in concor. Semelius inferius in signatura, & in bulla nouae prouisionis.

13 Septima ibi, nec non omnia, &c. vbi Papa pro expressis habet omnia beneficia, quo ad hoc vt taciturnitas non noceat impetranti, quae cunq; sint beneficia, & quaecumque: sed vult quod licet impetrans mandatum habeat beneficia, vel ea expectet, & si illa non expresserit, non noceat taciturnitas: licet alias sine hac clausula gratia non valeret. c. ad aures. & ca. in nostra, & c. si proponente, de rescr. c. si motu, & ca. non potest. de preb. lib. 6.

14 Item habet pro expressis dispensationes, quas impetrans habet pro illis beneficiis retinendis, si forte ad duo vel tria esset dispensatus: quia in rescripto gratiae est facienda mentio dispensationis, alias gratia non valet. cap. 2. de filius presbyter. lib. 6. ideo haec clausula operatur, vt sine alia expressione valeat mandatum. de hac clausula plenè scripsi in concor. Francie. ob id non repetam hic.

15 Item si expectet beneficia tam per

aliud mandatum, quam per reservationes, nominationes, aut alias etiam pro expressis Papa habet: ita quod ob id non potest dici secundum mandatum subreptitium alicui non fuerit primum expressum: quamvis contrarium dicatur in c. in nostra, de rescr. si hæc clausula non adfit.

16 Tamen si quis impetrauerit primum mandatum, & huic cesserit in retinendo sibi pensionem annuam, nisi hoc expresserit in secundo non valebit secundum mandatum, per tex. in c. ad audientiam. 2. de rescri. quia hoc non habet pro expresso hic Papa, ergo non valebit mandatum. verum quia eadem ratio videtur & in pensione: ideo idem dici forte posset.

Numerus 17 Item quæcunque sint talia beneficia pro expressis habet, & quæcunq; ac quælibet que sint, si tamen numerum haberet effrenatum, putarem hanc clausulam non prodesse, per c. cum causam, de testib. & effrenatam multitudinem hic censerem, clausulam si ultra tria haberet, per tex. in c. Sedes, de rescri. c. 2. illo tit. in 6.

18 Et per hanc clausulam qualitates beneficiorum habentur pro expressis, quæ alias redderent mandatum nullum, si non essent expressæ. c. ad aures, de rescr. vide inferius in nouo prouiso.

Inhabilitas 19 Tamen Romanus Pontifex non vult impetrans non habetur pro expressa. haberi pro expressis inhabilitatem impetrantis: vt si furiosus, puer, vel alias inhabilis esset impetrans, quia hic non dicitur, tum etiam quia illa clausula nihil operatur ad tollendum vitium subreptionis, quando Papa aliquid concedit ad petitionem partis sine causæ cognitione, nisi in expressis: vt hic, Angel. in l. sed & si quis. h. Questum, in fin. si quis cautio. Rom. cons. 327. ista sunt rationes. Dec. cons. 65. in fin. col. pen. referi Anno Crauer. in cons. 68. proponitur. col. pen.

Clausula 20 Octaua clausula est: motu proprio, motus pro-vult enim Papa se liberalem ostendere, & non coactè, nec quidem habita ratione petitionis partis hanc gratiam concedit, sed motu proprio & vltione, ac propria liberalitate: sedes enim Apostolica in his concedendis se liberalem ostendit. c. sedes, de rescr.

21 Et sic dicitur Papa concedere motu proprio, etiam si impetrans petiit, quando non fuit motus sola petitione, sed suo motu liberali, & spontaneo concessit: vt docet Bald. in c. nisi, col. pen. de off. deleg. & Dec. cons. 51. & pro reuis. col. 2.

22 Et hoc probatur ibi non ad ipsius N. vel alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, &c.

23 Et sic non audiretur quis, volens probare Papam ad partis petitionem concessisse: quia hoc esset redarguere Papam mendacii: etiam probatio non afferret quicquam emolumenti, quia potest esse partis petitiio, & tamen Papa motu proprio concessit, non habita ratione petitionis: vt hic scribitur: quia etiam sine illius petitione hoc esset concessurus.

24 De ista clausula tractauimus plenè in concord. in forma mand. in verbo motu proprio, vbi conscripsi. 47. effectus ultra omnes iurium interpretes, quos videre ibi quilibet poterit.

25 Nona clausula est, si pro alio non scripserimus. ista clausula declarat intentionem Papæ, vt non intendat grauare collatorem duobus mandatis c. mandatum de rescrip. nisi hoc exprimat per clausulam etiam si pro alio scripserimus. **Clausula** si pro alio non scripserimus.

26 Et in hoc regno Franciæ potest grauare collatorem habentem collationes decem beneficiorum vno mandato, habentem verò quinquaginta & ultra collationes duobus mandatis. §. 1. de mand. apost. in concord.

27 Sed si plura mandata concedantur, primum valebit, & duo prima: quòd si primi moriantur, vel non prosequantur, alii prosequi poterunt per tex. mandati dicentem. Qui simile mandatum prosequatur: ergo si sit alius qui non prosequatur, non impedit secundum. vt dixi in §. fin. de colla. in concord.

28 Decima clausula est, communiter vel diuisim, per quam Papa vult quòd si comuniter scripserit vel diuisim alicui illorum forte capitulo vel episcopo, non vult **Clausula** communiter vel diuisim.

vult illum iterum grauare: de qua clausula est rex. in c. si. de preb. lib. 6. Et in forma mandati scripsi in concord.

Mandatum generale esse debet ad omnia beneficia.

29 Vndecima clausula declarat de quo beneficio velit Papa vt provideatur mandatario: & primo enumerat canonicatum & omnia alia beneficia, ideo oportet mandatum esse generale, alioqui non valet, vt pronunciauit fenatus: licet olim mandata dirigerentur ad dignitates tantum, aliquando ad canonicatus. cap. executor. Et c. si soli. de preb. lib. 6.

30 Hodie in Francia non valeret mandatum, nisi sit generale: & iste clausula speciales vitarent mandatum: vt scripsi in §. 1. de mand. Apost. in concord.

Clausula vestre vel alterius ecclesie quid prosit.

31 Duodecima apponi solet clausula, vestre vel alterius ecclesie: quae significat, vt episcopus non solum teneatur provide si vacet beneficium in ecclesia cathedrali, verum etiam si in alia ecclesia collegiata: nam ecclesia cathedralis dicitur vestra Episcopo, collegiata vero alterius, quia ibi est prior vel decanus, qui illi est praefectus.

32 Et si ista clausula abesset, non valeret mandatum in Francia: & alibi si deesset, non teneretur Episcopus provide nisi de beneficiis in sua ecclesia vacantibus. ca. pro illorum. de preb.

33 Decimatertia exprimit ad vestram collationem, prouisionem, &c. vbi Papa vult grauare ordinarium, etiam si collatio ad nominationem, praesentationem, vel ad aliam ipsius prouisionem pertineat: hanc clausulam declarauit in §. praesentatione graduati. de collatione, in concord. nec hic repetam.

Dignitatis nomine non venit curata.

34 Decimaquarta, etiam si dignitati, &c. quia si mandetur provide de dignitate, intelligitur de non curata: nam curata non venit, nisi expressa sit, ca. cum in illis, de preb. lib. 6. ideo hic exprimitur etiam si dignitati, personati, administrationi, vel officio huiusmodi cura imminet animum: vt de infra in bulla noua prouiso.

Dignitas electiua non conuenitur in mandato.

35 Decimaquinta clausula est, dummodo talis dignitas electiua non existat: nam in fauorem electionum excipit dignita-

tem electiuam: vt in cle. 1. de preb.

36 Vel quia dignitates electiue, in hoc regno pertinent ad regis nominationem, per rex. in §. 1. Et 2. de nominatione regia ad preb. faciend. cui non vult per istam formam mandati derogare.

37 Decimafexta ibi cum creatione in canonicum vestra vel alterius ecclesie, &c. creat enim Papa mandatarium canonicum in ecclesia cathedrali, vel collegiata, ad effectum obtinendi dignitatem, vt sibi Papa retinuit, hoc facere posse, in §. sine de referua. in concord. etiam si statuto vel privilegio caueretur expresse, quod nulli de dignitate provideatur, nisi cum effectu esset canonicus, & quamuis non exprimat consuetudinem.

Mandatarium creatur canonicus ad effectum.

38 Idem tamen est si consuetudine ecclesie esset introductum, vt nulli provideretur de dignitate, nisi esset cum effectu canonicus: quia consuetudo & privilegium aequiparantur, in c. cum contingat, in §. de foro compet.

39 Decimaseptima est, Non obstante certo canonicorum numero, Papa quando scribit pro aliquo, nisi deroget numero canonicorum, non recipietur in ecclesia. c. constitutus de rescrip. ideo hic ponitur ista clausula, vt iste sit creatus canonicus ad effectum obtinendi dignitates, non obstante quod in ecclesia certus esset canonicorum numerus, cui derogatur pro hac vice.

40 Decima octaua ibi, Si quemquam, &c. mandat provide de beneficio vacante post mensem a die praesentationis: sed quare non ante? ad evitandum votum captandae mortis. cap. 2. de concessio. preben. Et ca. 3. eo. n. si statim post praesentationem beneficium deberetur, sicut de iure. cap. duobus. Et cap. tibi, de rescrip. lib. 6. posset mandatarium veneno aliquem inficere, & postea suum praesentare mandatum.

Beneficium cur debetur post mensem praesentationis, non nisi.

41 Vel posset differre praesentationem, donec aliquis habens pingue beneficium esset valetudine aduersa detentus, & postea illud praesentaret, & ista essent contra concilium Lateranense, in cap. 2.

- de concessio. preb. ideo reprobantur per ista clausulam.*
- In curia vacante non debentur mandataris.** 42 Decimanona ibi, Extra Romanam curiam, &c. vult beneficia in curia vacante non esse mandataris conferenda, per c. 2. de concessio. preb. lib. 6. quia ibi sunt Papae reseruata, & alia beneficia, quae mandataris non debentur, scripti in §. declarantes. in verb. comprehensa, de mand. Apost. in concord.
- Clausula cum plenitudine iuris. quid prosit.** 43 Vigesima ibi, cum plenitudine iuris, vult beneficia conferri cum plenitudine iuris: plenitudo iuris dicitur, quando quis habet stallum in choro, vocem in capitulo, distributiones quotidianas, & alia quae spectant ad alios canonicos. cap. proposuit. de concessio. preb. Domi. Geni. & alii in cap. fin. de concessio. preb. in 6. & hoc probat text. mandati, ibi, cum omnibus iuribus & pertinentiis suis eidem conferatis, &c.
- Canonicus ad effectum creatus non preiudicat in distributionibus aliis canonicis.** 44 Vigesima prima ibi, ipsumque in canonicum, &c. mandat canonicum ab eo creatum ad effectum obtinendi dignitatem recipiendi. & sic non cum prauiudicio aliorum: sed hic receptus non habebit distributiones quotidianas, nec vocem in capitulo, sicut alii cum effectu canonici: vt scripti in §. fin. de reserua. in concord. sed ad effectum tantum creatur obtinendi dignitatem, &c. si vacet prius dignitas quam aliud beneficium.
- In possessionem mittendus est mandataris post collationem.** 45 Vigesima secunda, ibi, inducentes, vult mandatarium in possessionem realem & corporalem mittendum, & sic non solum vult recipiendum esse, sed in possessionem actualem mittendum, nec sufficeret alicui conferre, nisi mitteretur postea in possessionem: quia per collationem non transfertur possessio beneficii. c. cum Berold. de re iud. gl. in c. per rnas. de don. & sic prius conferre oportet: postea in possessionem mittere. Pan. in cap. aut rruas. de insti.
- Executor mandatorum non habet in Francia regno iurisdictionem.** 46 Vigesima tertia ibi, Defendentesque inductum, vult vt in possessionem missus teneatur in sua possessione, rub. ff. ne vis fiat ei qui in possessione missus est. nulla tamen per hanc clausulam datur iurisdictione executori mandatorum in hoc re-
- gno, sed statim facta collatione, & missio in possessionem defendetur missus per iudicem Regium per casum nouitatis, & vt possideris interdictum: vt scripti in 3. tomo constituit. reg. in titulum. de causis beneficiis possess.
- 47 Vigesima quarta ibi, Ac facientes N. &c. vult Papa mandatarium admittendum ad beneficium omnibus iuribus, redditibus, & fructibus beneficii, & huic mandatario integrè sine aliqua diminutione prouideri: beneficium enim sine aliqua diminutione est conferendum: vt patet in rub. vt ecclesiastica benefi. sine diminitur. conferantur, & ibi in ca. vnic. etiam hoc probatur. dixi in materia de uolucio. inferius.
- 48 Vigesima quinta ibi, Non obstant. ibi, de certo canonicorum numero, repetitur ista clausula, de qua supra dixi, & postea vult mandatum valere: non obstantibus: vt habetur in ca. cum aliquibus, de rescript. lib. 6.
- 49 Notandum est, quod haec clausula, Non obstant. non tollit vitium subreptionis in non expressis, sed solum in his, in quibus est clausula specialis derogans: vt consulti ut Bald. consil. 400. proponitur, colum. 2. in 1. volum. & consil. 505. dominus Mediolani. & Coyn. consil. 245. licet alias. colum. 3. vers. Et insuper. in 1. volum. sequitur Aymo Craueute, consil. 68. colum. 3. nem. 6. alia de hoc dixi in concord. [Et inferius in forma dispensa.]
- 50 Vigesima sexta ibi, Aut si vobis ab Apostolica, &c. derogat indulto, quod solet ecclesiis concedi, vt non teneantur aliquè recipere, nisi de indulto expressa sit facta mentio: quod indultum habent Cluniacens. vt scribam inferius in bulla disp.
- 51 Vigesima septima ibi, Seu si dictus N. praesens, &c. vult posse praestare iuramentum per procuratorem, etiam si statuto ecclesiae contrarium caueretur. vt est in multis regni ecclesiis.
- 52 Vltima est ibi, datum, &c. de qua & aliis omnibus abundè tractaui in concord. in forma mandat. ibi videre reliqua cui licet erit liberam.